

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1309-1311 Howard St.—Tel. 2913

Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokroku

V. A. C. BURNŠ, ředitel.

1309-1311 Howard ul. — Telefon 2913.

Předplatné \$1.00 na rok.
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., dne 27. března 1907.

JAN AMOS KOMENSKÝ.

(K 28. březnu.)

Prve než druhé číslo tohoto listu dostane se vám do rukou, případně výročí narození jednoho z největších synů národa, Jana Amose Komenského. Ve čtvrtek tomu bude 15 let, co celý vzdělaný svět slavil 300leté narozeniny Komenského. Byli jsme všichni tehdy na to hrdí, že jsme patřili k národu, který se slul s hrdostí národem Komenského.

Tehdy oslava 300letých narozenin Komenského přinesla mnoho nových pečlivých vydání jeho spisů, důkladných studií o životě a díle Komenského a přispěla tak nemalou měrou k lepšímu pochopení. To bylo totiž u nás v Čechách a od té doby téměř každoročně vycházejí u nás studie o Komenském a jeho pracích, z nich některé psány velice populárně (lidově) jako jest na př. ona, kterou vydal "Ústřední vzdělávací sbor království českého": "O době, životě a významu Jana Amosa Komenského neb jiná vydaná nákladem časopisu "Vzdělání lidu": J. A. Komenský, velký syn českého národa a nesmrtelný učitel lidstva.

Co my Čecho-Američané podnikli jsme až posud k poznání Komenského? Mimo otisknutí několika článků o Komenském povětšinou z časopisů českých a mimo založení několika klubů a spolků s jménem Komenského, jež by namnoze právě tak mohly si vzít jiné jméno, neučinili jsme ničeho.

Fr. Zoubek, jenž nám zanechal nejdůležitější studium o životě Komenského, praví hned na počátku: Jan Komenský spatřil světlo boží 28. března 1592, sto let po objevení nového světa, on pak objevil světu způsob nový, dotud nebylý, kterak by přirozeně, snadně i na jisto národ jeho i všichni národové pokolení lidského rovnou měrou byli vzděláni....

A navazuje na tuto základní myšlenku píše A. Jil ve své populární brožurě o Komenském: Co nás vede ke Komenskému?

"Nejen touha poznání (život Komenského) nýbrž i posílení se jeho prací, hledání v ní probuzení pro náš život dnešní, těžit z ní pro dnešní naše potřeby, zárodky, obroditi, zlepšiti jí svůj život, a učinila-li Komenského velkým a nesmrtelným poezhaná jeho práce — tož zanítiti v sobě neuhasitelné úsilí, abychom i my jako národ stali se velikými a nesmrtelnými podobnou prací, pokračováním ve práci jeho.

Národem Komenského tehda bude pravem, až všem nám a všude půjde o vzdělání, takové vzdělání, jež z nás učiní lidi lepší, vyšší, dokonalejší.

A tu pak, třeba dodatí, musí nám jít vždy o vzdělání, které nejen vzdělává mozek a rozum, ale také srdce a duši. A to je vzdělání, kterého potřebujeme pro náš lid.

Komenský byl prvním z velkých učitelů lidstva, který nechtěl, aby vzdělání bylo pouze výsadou zámožných, ale aby všechen lid se vzdělával a prvním, který chtěl stejné vzdělání pro ženu jako pro muže.

Dnes rozhlédneme se po vzdělávacích pracích našich česko-amerických spolků, jak málo se tam dělá pro lid, jak málo té vnitřní práce, jak všechna práce jen obrací se na venek, na okázalosti. Komenský svou prací životní i celým svým životem ukázal nám, jak pilně lze pracovat ve prospěch svého národa bez okázalosti.

Komenský celý svůj život pracoval o snášenlivost a mír mezi lidmi, aby smír a pokoj mezi nimi zavládl. Psal do Anglie, kde strany náboženské proti sobě bojovaly: "Odvykňte bojům, zkuste měče své v motyka a oštěpy v srpy!" Proto zanechal nám poučení, abychom nerozhodovali o ceně člověka, je-li Čech či jiné národní, žid či pohan, ale je-li dobrým opravdovým člověkem. — Snášenlivosti nás Komenský učí.

Ještě jen připomeňme si slova, která o něm napsal francouzský historik Arnošt Denis ve spise Čechy po Bílé Hoře: "Miliony lidí osvěžily se jeho slovy a on stojí v první řadě oněch božích osvoboditelů, jejichž utrpením zmírnila se na zemi mravní bída a zástí."

K OTÁZCE SJEZDU KLUBŮ "KOMENSKÝ".

Čestí studující na státní universitě v Lincoln, Neb., vydali prohlášení ke všem klubům "Komenský," aby společně s nimi pracovali na spojení všech nadšených pracovníků pro zvelebení české národnosti v Americe. Nejlepší způsob porozumění se viděli ve společném sjezdu. Nevím však skutečně, proč otázka sjezdová narazila na takové překážky.

Všude se mluví tolik o nadšení a dobré vůli těch, kdo se spojují ve vzdělávací kluby, jimž dávají jméno největšího našeho vychovatele. — Proč však jeví tíž členové tolik chladu k myšlence sjezdu? Kluby prý ještě nic velkého nevykonaly, aby mohly mít sjezd. Já si vždy myslím, že sjezdy se konají proto, aby nejlepší členové ze všech sborů mohli se poraditi o tom, co hodlají konati a jakým způsobem by se nejnáze dostali k cíli, a ne, aby si vypravovali o tom, co velikého již vykonali.

Mezi kluby "Komenský" není dosud porozumění pro společnou práci. Nové kluby zakládají se bez nějakého vodítka, bez společné myšlenky, která by je měla vésti. Členové se s nadšením sejdou a jsou hotovi pracovat, žel však, že dosud nemají správné pojetí o tom, co vlastně by měli vykonat a jakým způsobem. Pak ovšem se stane, že kluby z různých míst mají různé názory a názory o společném cíli.

Vím, že již velmi mnoho bylo pracováno na spojení Čechů amerických, bohužel však dosud marně. Proč by nemohly se o to pokusiti vzdělávací kluby "Komenský"? Spojení na základě politických či jiných osobních přesvědčení je nemožnost. Jediným asi pojetím pro všechny může být vzdělání. Snad nemají kluby "Komenský" ještě všechno ve svém programu, co by měly mít, snad tam mají mnoho, co tam nepatří, ale právě k tomu by byl sjezd, aby hrdliví pracovníci z různých míst se sešli, projevíli svoje názory a nejlepší aby se ustanovili provést. Jsem přesvědčen, že sjezd by nebyl nikomu na škodu, ale jest nutností v zájmu celé myšlenky.

Nechci snad mnoho a široce se rozepisovati o významu sjezdu, jaký by měl pro účastníky, ale poukážu jen na to, co od něho může očekávati veřejnost. — V tom nebonom místě založí se vzdělávací klub. Po nějakou dobu jest nadšení dosti, první programy jsou prováděny s chutí a odvahou, ale jsou nedostatečné, protože účinkující nejsou si vědomi svého úkolu, nepřipravili se dosti, schází jim pravý výběr úkolů atd. — Máme ovšem dosti těch, kteří vědí, jak asi by měl být program proveden; ti vidí každou chybu, takže na ni záhy poukážou. Členové pak místo co by měli upozornění přijmouti, jak bylo míněno, jsou uraženi, ztrácejí chuť k práci a za krátko se rozejdou či vlastně vůbec se již pak nesejdou. Mnoho dobrých snah a úmyslů je takto pak zničeno. Kde však byla chyba? Pochybil ten, kdo je upozornil na jejich nedostatky? Ne zcela. Tedy snad všechny výtky byly správné a účinkující nebyli schopni? Ani to nebývá zcela správné. Chyba byla v tom, že členové vlastně nevěděli, co chtějí a k jakému cíli by měli pracovati. Schází jim právě ponětí o tom, jakou práci má vykonávati vzdělávací klub. Jisto jest, že tato otázka se musí probrati na sjezdu a pak by kluby dostali jakýsi určitý program, dle jakého se mají řídit, aby vystoupení jejich se setkávalo s porozuměním a s úspěchem.

Pokud já mohu sledovati snahy klubů "Komenský," jest na prvním místě snaha vzdělati svoje vlastní členy tak, aby jednou mohli činně a správně zasáhnouti do našeho veřejného života. Účelem klubů není snad jenom dávat veřejné programy a sklízeti vaňviny za vystoupení často chatrná... ne! a tisíckrát ne! Veřejná vystoupení mají být jen jakási ukázkou vnitřní vyspělosti. Programy jejich měly by sestávati jen z čísel provedených členy. Nemáme-li dosti schopných členů, získáme je! Ovšem první vystoupení nebývá skvělé.

Dokončení bud.

Professor Šimek v Nebrasce.

V těchto dnech mešká prof. B. Šimek v Nebrasce. Přijel sem hlavně za tím účelem, aby přednášel učitelstvímu sjezdu, který odbýval se v David City, Neb. Pan profesor přednášel na téma "Konec zadního dvora našeho strýce Sama." Jak se nám sděluje, byla přednáška pana profesora se zájmem sledována a velice nadšeně byla přijata. Každému z přítomných se velice zamlouvala. Jak dobře známo, v okresu Butler je školozorem p. Jos. Hruška a mimo něho působí v též okresu množství českých učitelů. Mimo jiné též jeden z nejpopulárnějších a nečinnějších prof. Štech. Naši čestí kantorů se znamenitě drží a my jim srdečně gratulujeme k úspěchu. Kéž by se též podobně zachovaly i ostatní nebrasské okresy, v nichž se veliké množství Čechů nalézá. Vzděláním a jen vzděláním můžeme se k něčemu dopracovati v této zemi. Celá budoucnost našeho bytí spočívá ve vstěpování mládeži naší touhy po vzdělání, která přirozeně vzbuzuje též touhu po znalosti mateřské řeči. Naši snahou budiž získati co nejvíce českých posluchačů vyšších škol a k tomu nejvíce dopomoci mohou naši čestí učitelé.

— Vdovec hledá paní prostředního věku, kteráž by opatrovala čítat dítě a vařila obyčejná jídla. Musí mluvit anglicky nebo trochu německy. Přihlášky pod značkou "H" přijímá "Pokrok Západu." 344

NOVINKY Z ORD.

Na zdar Sokolům!!! Veřejné evičení, pořádané dne 18. března Tel. Jed. Sokol Ord pod vedením Franty Slavětinského, evičitele Západní Župy Sokolské, setkalo se se zdarem vřetku nečekávaným, neb se nám dostalo hojně návštěvy jak od Čechů tak i Američanů a dle těch gratulací, jichž se dostalo našim Sokolům, dalo se zřejmě soudit, že byl každý z účastníků s programem úplně spokojen. A zajisté že zábava tak ušlechtilá slouží jen ku etí našich krajanů a jsme přesvědčeni, že v pádu potřeby budou naši krajané vždy Sokolům nápomoeni.

Po vyčerpání programu promluvil Sok. Ant. Bartůnek za místní sbor sokolský několik srdečných slov k br. Slavětinskému. Poděkoval mu za uznáníhodnou snahu a úspěšnou činnost v místních kruzích sokolských, vřele jej vybízel, aby jen vytrval ve své činnosti a ve svém předsevzetí a konečně poukázal na to, jak mnoho přátel získal si zde za krátký svůj pobyt a jak bratrským a rozšafným jednáním svým zjednal si lásku a úctu evičících členů i jich poslušnost. Na to byl br. Slavětinskému podán od evičícího členstva dárek na památku. Doufáme pevně, že se nám naskytne opět příležitost ku evičení pod jeho dozorem. Pak Sok. Ant. Bartůnek představil br. Slavětinského obecenstvu a tento ve stručné ale vřelé řeči vysvětlil snahu a cíl Sokola amerického a se zvláštním důrazem tlumočil snaznou žádost nás všech, abychom v době co nejkratší pomohli si ku svému vlastnímu stánku. Doufám, že vřelá slova jeho dotekla se moe všech Čechů přítomných a že tito dle možnosti své říditi se budou dle slov jeho. K tomu volám třikrát Na zdar!

Pozorovatel.

NOVINKY Z TABLE ROCK.

Městečko naše se již probouzí ze zimního spánku, neboť se začíná pracovat v cihelnách. Jsou zde dvě, jenom že se v nich v zimě nepracuje. Bylo by mnohem lépe, kdyby se v nich mohlo pracovat celý rok, neb zde není nic jiného. Také jest velkou škodou pro město, že zde nechtějí mít salon, a to nejen sami temperenciáři. V loni na příklad to porazili ti, kteří pijou. Farmáři pijí v jiném městě a zdejší občané si objednávali lihoviny také jinde a město naše je o to chudší a při tom všem je zde chátka horší, než kdyby zde bylo deset salonů, protože by zde pak mohl být noční maršál. Taková neplech, jaká se páchala zde letos v zimě, jest věru hanbou pro naše město. Měli hernu ve středu města, též kořalku tam pili a při tom tropili celé noci povyk jako Indiáni. Musím ale podotknout, že praví Češi mezi ně nejdou. S úctou Otto Cipel.

Neplatte nájem!

Domek o 5 světnicích a lot 30 při 103 st., č. 2517 Washington ul., South Omaha, půl míle jižně od Swiftových nakládařen, prodá se za \$750. Nejrádjěji bych prodal Čechu než Němci.

Prodá se za \$50 hotově, zbytek \$15 měsíčně, uspokojivému muži, pracujícímu za dobrou stálou mzdu.

Domek má 5 světnic, vyplastrovaných, sklep, cihelnou podlažku, dobrou studni.

Blížší sděli Josef Štěrba, 33k3 2014 Q ul., So. Omaha.

Jonášův česko-anglický slovník pro dávané za \$1.50, slovník anglicko-český za \$1.75. Jonášův Tlumač za \$1.50. Kterýkoliv pošleme Vám ps obdržeti peněžití sdělení. 14

Z KRUMŮ Č. S. D. P. J.

RACINE, Wis. — Bratři! Naše březnová schůze zajisté uspokojila každého z přítomných bratří, zejména slušná návštěva a uvádění čtyř nových členů a sice Jana Černého, Jos. Tesky, Antona Šmerdy a Augusta Šmerdy. Ve zprávě účetníka oznámeno, že br. Frank Teplý propadá stanovám pro neplacení. Byl tudíž v téže schůzi jednohlasně vyloučen. Br. Jan Jindřich jest pozadu s poplatky a proto byl pro tento měsíc suspendován. Jest viděti, bratři, že stále musíme pilně pracovat na získání nových členů. Jsme dosti shovívavými ku každému a přece občas přichází choulostivá chvíle bratra vyloučení, neb ztrátiti. Budeme-li stále statečně pracovati, budeme růsti a musíme, neboť "co neroste, umírá". — Často se stává, že tajemník sklízí výčitky, že tomu, neb onomu nedochází správně orgán. Tajemník koná více ještě, než mu patří. On upravuje adresář sám a bratři mnohdy mu ani neoznámí, kam se který odharcoval. Povinností bratřů jest změnu svého bytu ihned br. účetníku, neb tajemníku oznámiti. Tito dva stále musí o všech bratrech věděti, účetník pro finance, tajemník pro svolávání mimořádných schůzí atd. Aby tak stalo se úmrtí některého z bratřů a tajemník si teprve upravoval adresy. Nu, to by si zesnulý bratr na svůj pohřeb počkal. Možno, že by za tu dobu se slavilo místo pohřbu jeho z mrtvých vstání, neb znovu-narození. S bratrským pozdravem M. F. Doucha.

Pozn. poř. — Dopis Váš přišel v čase, kdy vnitřní formy listu, kde nalézá se adresář, byly již v tisku. Z té příčiny nemohl být adresář spolku Chrudim opraven a stane se tak až příště.

Všichni najednou.

Americká hra "tug of war" čili přetahování se klade všem účastníkům její za hlavní pravidlo, by všichni táhli najednou, neboť jinak dají příležitost odpůrcům, by vítězství jim vyrvali. V národě, ve spolku, v rodině jen tenkrát jest úspěch možný, táhnou-li všichni za jeden provaz, pracují-li všichni za jediným cílem. V těle všechno ústrojí musí pracovati spolu, by udržela se rovnováha čili zdraví. Dejte některému ústrojí klesnouti a upadnete v nebezpečí prohrátí životní boj. Kdykoli spozorujete, že není vše tak, jak by být mělo, Trinerovo Léčivé Hofké Váno bud' první Vaší myšlenkou. Ono rychle přiměje zaživací soustavu, základ lidského zdraví, k práci a tím začnou i ostatní orgány pracovati v souladu. Ve všech chorobách žaludku a střev, v tělesné slabosti, nervoznosti a bledosti jest to lék, jenž vždycky dobře účinkuje. V lékárnách. Jos. Triner, 799 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Čistota zaručena u vlády číslem 346.

Čistota přísad.

Ty nejlepší, pečlivě vybrané byliny a kořinky mající osvědčené vlastnosti pro čištění a seslání krve jsou obsaženy v Severov Krvečistiteli, tomto chvalně známém jarním léku. Neobyčejný zdar a úspěch dosažený touto lékařskou přípravkou v léčení všeobecné ochablosti, chudokrevnosti a kožních nemocí jako jsou uhry, trudy, újedy, lišej a podobná kožní vyrážky způsobené nepořádky krve, lze přičítati zvláštní péči, jaká se věnuje výběru potřebných přísad. Severov Krvečistitel prodává se za \$1.00 láhev. V lékárnách. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.